

Nemzetközi geomorfológiai konferencia Zaragozában

Éppen húsz éve került sor a világ geomorfológusainak első nagyszabású találkozására a nagy-britanniai Manchesterben. A kongresszus folyományaként hamarosan megalakult a Geomorfológusok Nemzetközi Szövetsége (IAG), hogy összefogja a felszínalaktan terén működő kutatókat, fórumot biztosítson eredményeik bemutatásához és nyilvánosságra hozatalára. Az újabb, nemrég elfogadott Alapszabály a szervezet nevének rövidítésére az IAG/AIG formulát alkalmazza, hiszen a francia is a Szövetség hivatalos nyelve. (Másképp pedig az „alsó földrészen” élő kollégáink felhívták rá a figyelmünket, hogy az „IAG” az Institute of Australian Geographers jóval korábban bejegyzett hivatalos rövidítése, amit illik tiszteletben tartanunk.)

Az 5. Konferencián (Tokió, 2001) természetszerű módon a pacifikus térségben működő japán, amerikai és ausztrál szakemberek alkották a résztvevő zömét, 2003-ban a mexikói Regionális Konferencián a latin-amerikaiak, a 6. Konferencián (2005. szept. 6–11. Zaragoza) ismét az európaiak voltak számbeli fölényben a 66 országból érkezett 875 résztvevő között. A nagyrészt a Zaragozai Egyetem Földtudományi Intézetében dolgozó szervezők, Mateo GUTIÉRREZ ELORZA professzor és fia, Francisco GUTIÉRREZ irányításával ezúttal is gazdag tudományos programot állítottak össze. A plenáris előadók között olyan szaktekintélyek szerepeltek, mint amilyen a trópusok felszínformáinak kutatásában Michael THOMAS (Stirlingi Egyetem, Skócia) és a természeti veszélyforrások témakörében Antonio CENDRERO (Santanderi Egyetem, Spanyolország). A 17 „rendes” szekció a glaciális, periglaciális geomorfológiától a gyors környezeti változások és a rájuk adandó társadalmi válaszok témaköréig a tudományág valamennyi fontos részterületét felölelte. Ezen kívül speciális ülésszakokat is rendeztek a legidősebb témákban: a globális környezetváltozás geomorfológiai vonatkozásairól, Antarktika geomorfológiájáról, valamint a sókarsztok fejlődésének nyitott kérdéseiről. Emellett az IAG/AIG csaknem valamennyi munkacsoportja (a hat közül öt) tartott a konferencia alkalmából előadót. A konferencián ünnepélyes eseményekre is sor került. A Szövetség tiszteletbeli tagjainak köre három neves professzorral bővült: Zaragozában Albert PISSART (Liège), Leszek STARKEL (Krakkó) és Herman Theodor VERSTAPPEN (Enschede) is abban a megtiszteltetésben részesült, hogy átvehette a címhez járó, tekintélyes méretű vándorbotot.

Bár a meghirdetett szakmai kirándulások jó részét ezúttal is törölni kellett, azok, amelyeket végül is megrendeztek, nagy sikerrel zárultak. A magyar résztvevők is tanúsíthatják, hogy nagy élmény volt megismerkedni egy négynapos út keretében Tenerifé vulkáni felszínformáival, ill. a Pireneusok aragóniai szakaszán a glaciális és a periglaciális folyamatok nyomaival, a hegyvidéki beruházások hatásaival. Négyféle egynapos kirándulás is szerepelt a programban

A Szövetséget az utóbbi négy évben, 2001 és 2005 között Mario PANIZZA, a Modena-Reggio Emilia-i Egyetem professzora, a kulturális geomorfológia nemzetközi szaktekintélye vezette, a titkári feladatokat LÓCZY Dénes látta el. A vezetőség különös hangsúlyt fektetett arra, hogy a Szövetség minden kontinensen minél több új tagországot „toborozzon”. Ennek eredményeként sikerült a taglétszámot 58-ra emelni, elsősorban az ún. „gazdasági szempontból hátrányos helyzetű” államok köréből. Így nemrég lett az IAG/AIG tagja egyebek között Horvátország, Macedónia, Egyiptom, Tunézia, Gabon, Kamerun, Banglades, Vietnam, Venezuela és Peru. Egy másik kiemelt

tevékenységi terület az utóbbi négy évben a fiatal geomorfológusok képzése volt. Nyári tanfolyamokkal, a konferenciákhoz kötődő képzésekkel (Ausztriában, Etiópiában, Mexikóban, Argentínában) igyekezett minél több pályakezdőt, doktori értekezésén munkálkodó fiatalot, szakmánk utánpótlását tájékoztatni a nemzetközi kutatások állásáról, tanácsadással, kapcsolatok megteremtésével, publikálási lehetőségek biztosításával segíteni további tevékenységüket.

A Zaragozában hivatalba lépő új Végrehajtó Bizottságot Andrew GOUDIE (Oxfordi Egyetem) vezeti. Az elmúlt évben ő szerkesztette a 240 szerző bevonásával készült, kétkötetes Encyclopedia of Geomorphology-t, amelyet a londoni Routledge kiadó jelentetett meg Rhodes W. FAIRBRIDGE hasonlóan átfogó témájú, korszakalkotó művének felváltására. Az új alelnökök, Franck AUDEMARD (Caracas), Michael CROZIER (Auckland) és Monique FORT (Párizs), három kontinentet képviselnek. Titkárnak Morgan DE DAPPERT, a Genti Egyetem professzorát választottuk meg szintén négyéves időtartamra, a 2009-ben Melbourne-ben sorra kerülő, 7. konferenciáig.

Az IAG/AIG vezetősége úgy értékelte, hogy a Szövetségnek hatékonyabban elő kellene mozdítania a szakosodott geomorfológiai kutatásokat, amire széles körben mutatkozott igény. Ebből a célból a négy továbbra is fennálló mellett új munkacsoportok is alakultak, mégpedig igen szép számban. A Közgyűlés jóváhagyásával a norvég Achim A. BEYLICH szervezi a hideg vidékek hordalékáztartásával foglalkozó, a kanadai Olav SLAYMAKER a globális éghajlatváltozás geomorfológiai vonatkozásait tanulmányozó csoportot, a mexikói Irasema ALCANTARA-AYALÁT pedig a geomorfológiai veszélyforrásokénak az irányításával bízták meg. A német Lothar SCHROTT a földi rendszerek kérdései iránt érdeklődőket gyűjti majd egybe, LÓCZY Dénes a domborzatra gyakorolt társadalmi hatások kutatására hoz létre munkacsoportot. A sziklás tengerpartok felszínalakító folyamatai is előtérbe kerülnek, az ausztrál Larissa NAYLOR és Wayne STEPHENSON javaslatára, így ők lesznek a munkacsoport megszervezői. A már régóta működő Kárpát-Balkán Geomorfológiai Bizottság ezután mint az IAG/AIG regionális munkacsoportja fejt ki tevékenységét a jövőben, a szlovák Miloš STANKOVIANSKY vezetésével. Figyeljük tehát az IAG/AIG honlapján (www.geomorph.org) megjelentő közleményeket, mert a munkacsoportok hamarosan meghirdetik alakuló összejeveteleiket! Feladatuk az elképzelések szerint nem csupán konferenciák rendezése lesz (az antropogén geomorfológiáé éppen Pécsen), hanem a legérdekesebb problémák megbeszélésére vitaulések is tartanak. Ugyancsak a honlapon kaphatunk felvilágosítást az esedékes regionális konferenciákról. Ezek választéka szintén jócskán kibővült: 2006-ban Braziliában, Goiâniában, 2007-ben Brassóban, a malajziai (Borneo szigetén, Sabah államban fekvő) Kota Kinabalu városában, Svalbardon és talán még Izraelben is lesz ilyen rendezvény.

Örvendetes, hogy Magyarországot az egyetemek természetföldrajzi tanszékeiről, az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetéből és a Magyar Állami Földrajzi Intézetből érkezett kutatók ezúttal is népes küldöttsége képviselte, nem kevesebb mint 13 fővel. A különböző szekcióüléseken több előadást tartottak és számos, nagy érdeklődéssel kísért posztert is bemutattak.

A tudományos szempontból és hangulatában egyaránt igen sikeres zaragozai összejevettel is azt igazolja, hogy az IAG/AIG, a Földtani Társulatok Nemzetközi Uniójának (IUGS) és a Tudományos Szervezetek Nemzetközi Tanácsának (ICSU) tagja továbbra is igyekszik megfelelni feladatának, a különböző kontinensek felszínalakulását kutató szakemberek közötti kapcsolatok megteremtésével a geomorfológia tekintélyének gyarapításán munkálkodik.

LÓCZY DÉNES